

Το «εθνικολαϊκό αφήγημα» και η ταξική απονεύρωση

ΑΠΟ ΤΟ ΕΑΜ ...ΣΤΟ ΣΥΡΙΖΑ

Δημήτρης Γρηγορόπουλος

Η πληθώρα εκδηλώσεων για τα Δεκεμβριανά αλλά και τον Εμφύλιο Πόλεμο προδίδει τον έντονο προβληματισμό γι' αυτή την ιστορική περίοδο, αλλά και για το συσχετισμό της με τη σύγχρονη πραγματικότητα.

Σ' αυτήν την έξαρση συμβάλλει εκ πονηρού και η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ, που για να κεντρίσει τις χορδές πατριωτικών και λαϊκών στρωμάτων, επιχειρεί να ιδιοποιηθεί την παράδοση του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ, εμφανιζόμενη - αλίμονο -ως το σύγχρονο ΕΑΜ, που ενώνει και «απελευθερώνει» το λαό απ' τους ανάληπτους ξένους και την επάρατη Δεξιά!

Η εθνικολαϊκή - εαμική αφήγηση του ΣΥΡΙΖΑ, την οποία παρά τον μνημονιακό εκφυλισμό του δεν εγκαταλείπει, καθόλου δεν επιβεβαιώνει την πολιτική και ιδεολογική αξίωση της συντηρητικής παράταξης περί δήθεν ιδεολογικής ηγεμονίας της Αριστεράς στη μεταπολίτευση. Αυτό όχι μόνο θεωρητικά, αλλά και εμπειρικά τεκμηριώνεται απ' την πληθώρα στη σύγχρονη εποχή ιδεολογικών μηχανισμών, αλλά και άλλων θεσμών, που έχουν ισχυρή ιδεολογική λειτουργία, όπως η Βουλή («ενσάρκωση της δημοκρατίας») και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας («σύμβολο της ενότητας του έθνους»).

Στην πραγματικότητα, η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ με την εθνικολαϊκή εαμική αφήγηση (όχι τυχαία, δεν αναφέρεται στον εμφύλιο πόλεμο) επιχειρεί να «καλλωπίσει» τη μνημονιακή πολιτική των νεοφιλελεύθερων αναδιαρθρώσεων, την οποία υλοποιεί και προβάλλει (άρα, αυτή η πολιτική συνιστά και τον κυρίαρχο συγκαλυμμένο ιδεολογικό λόγο της) ως όχημα για την τροχιοδρόμηση της ανεξάρτητης, εντός της ΕΕ, πολιτικής, της εξόδου απ' την κρίση και της κοινωνικής προόδου!

Εξάλλου, ο ΣΥΡΙΖΑ και η κυρίαρχη ιδεολογία υιοθετώντας την πρακτική του ΠΑΣΟΚ απ' το 1981, απολυτοποιούν τον εθνικό χαρακτήρα του ΕΑΜ, ενώ απονευρώνουν τον ταξικό χαρακτήρα του (ηγεμονία της εργατικής τάξης) και την επαναστατική προοπτική του. Έτσι, κατασκευάζεται ένας ενιαίος λαός χωρίς ταξική διάρθρωση και αντιθέσεις, κοινωνικές και πολιτικές (θεωρητικός λαϊκισμός), που αγωνίζεται σύσσωμος κατά των κατακτητών και των λιγοστών συγκριτικά δοσιλόγων.

Η ιδεοληψία του «ενιαίου λαού» μια χαρά ανταποκρίνεται στη στρατηγική της αστικής τάξης, ιδίως της πιο προοδευτικής εκδοχής της (ΣΥΡΙΖΑ) για την ηγεμόνευση της εργατικής τάξης και λαϊκών στρωμάτων που θα υποτάσσονται στα αλληπάλληλα μνημόνια, για να μην «υπονομευθεί η πορεία της πατρίδας».

Η αστική ιδεολογία και οι κοινωνικοί επιστήμονες που την υιοθετούν, ακόμη και χωρίς να συνειδητοποιούν την ταξική μεροληψία τους, υποτίθεται ότι υπηρετούν την αντικειμενικότητα, αφού καταστατικά

απορρίπτουν την ταξική θεώρηση της κοινωνικής εξέλιξης.

Πρόκειται για μύθο. Στην προκείμενη περίπτωση, απ' τη μετεμφυλιακή περίοδο, με έξαρση στη χουντική επταετία, κυριαρχεί ο αγοραίος αντικομμουνισμός στην ιστοριογραφία, στη μεταπολίτευση κυριαρχεί το εθνικολαϊκό αφήγημα (ΠΑΣΟΚ, ΣΥΡΙΖΑ) που «εξαφανίζει» τις ταξικές αντιθέσεις, άρα και την πάλη για τη λύση τους, ενώ το ρεύμα της ιστορικής αναθεώρησης στη μεταμοντέρνα αμφιθυμία του θεωρεί τα τάγματα ασφαλείας όργανα της αστικής τάξης κατά της κομμουνιστικής επικράτησης και όχι όργανα των Γερμανών κατακτητών κατά του εθνικοαπελευθερωτικού κινήματος...

Από την ήττα του Δεκέμβρη του '44 και την τακτική και στρατηγική του κομμουνιστικού και αριστερού κινήματος της δεκαετίας του '40 προκύπτουν πολύτιμα και επίκαιρα συμπεράσματα για τον αγώνα ανατροπής του καπιταλιστικού παρόντος.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΥΤΑΠΑΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ ΣΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ...ΕΥΡΩΛΑΓΝΕΙΑ

Εκτός απ' τις αυταπάτες για την ομαλή αστικο-κοινοβουλευτική εξέλιξη έντονες αυταπάτες είχαν αναφύει στο κίνημα αναφορικά με το ρόλο των Άγγλων ιμπεριαλιστών.

Διατυπώνεται και σε κόλπους της Αριστεράς η αντίληψη ότι η ιστοριογραφία πρέπει να αρκείται στην εμπειρική παρατήρηση των γεγονότων, στη θεωρητική ανασύνθεση και ερμηνεία τους, χωρίς όμως την αξίωση αναγωγής τους στο μέλλον για την ερμηνεία ανάλογων ιστορικών φαινομένων. Αυτή τη διαδικασία τη χαρακτηρίζουν μειωτικά «ιδεολογική χρήση της ιστορίας», δηλαδή υποκατάσταση της ερμηνείας του παρόντος απ' την ερμηνεία του παρελθόντος, που λόγω της ευρύτερης αποδοχής του εξασφαλίζει και την αποδοχή του παρόντος.

Για παράδειγμα, δεν είναι επιστημονικά μόνον αλλά και από άποψη πολιτικής ηθικής απαράδεκτο να νομιμοποιεί ο ΣΥΡΙΖΑ την πολιτική των συμμαχιών του, που αποσκοπεί στην υλοποίηση του τρίτου μνημονίου, παραλληλίζοντάς την με την μετωπική εθνικοαπελευθερωτική πολιτική, που σφυρηλατήθηκε με ηγεμονία του ΕΑΜ.

Τέτοιες στρεβλώσεις, συνειδητές (όπως η προκείμενη) ή όχι, δεν είναι σπάνιες ιδιαίτερα στο χώρο των κοινωνικών επιστημών. Αυτή όμως η δυνατότητα δεν αποκλείει τις αντικειμενικές (ανεξάρτητες απ' την ανθρώπινη βούληση) σχέσεις και συναρτήσεις των κοινωνικών φαινομένων, οι οποίες επαναλαμβάνονται και υφίστανται κάτω από όμοιες ή παρόμοιες συνθήκες με σχετική αυτοτέλεια.

Απλούστατο παράδειγμα, η επαναλαμβανόμενη αντικειμενικά σ' όλα τα στάδια και τις φάσεις του καπιταλισμού σχέση αντίθεσης και πάλης αστικής και εργατικής τάξης. Αν δεν είναι αποδεκτές οι επαναλαμβανόμενες σχέσεις των κοινωνικών φαινομένων, τότε δεν έχει λόγο ύπαρξης και η μοναδική επιστημονική θεμελιωμένη θεωρία που μελετά αυτές τις σχέσεις, δηλαδή ο ιστορικός υλισμός, άρα καθίσταται αδύνατη και η ιστορική πρόβλεψη και ο επιστημονικός καθορισμός της στρατηγικής και της τακτικής.

Η πορεία του επαναστατικού κινήματος, οι σταθμοί αυτής της πορείας, τα προβλήματα που κλήθηκε να λύσει, οι νίκες και οι ήττες, η γνώση και η ερμηνεία της αντιφατικής πορείας του, που αποτελεί διαρκές καθήκον, δεν έχουν απλώς συγκεκριμένη ιστορική και γενική θεωρητική αξία. Στοιχεία της πολιτικής

πρακτικής του παρελθόντος, εφόσον υπάρχει επαρκής γνώση και αντικειμενική ανάλυση, μπορεί ν' αποτελέσουν πολύτιμο οδηγό δράσης και για μεταγενέστερες περιόδους, εφόσον υπάρχει ομοιότητα συνθηκών.

Σαφώς επίκαιρη, επί παραδείγματι, είναι η καταστροφική απόφαση του ΕΑΜ να συμμετάσχει στην κυβέρνηση εθνικής ενότητας, αντί να ολοκληρώσει την κατάληψη της εξουσίας.

Αυτή η επιλογή πραγματοποιήθηκε σε ευνοϊκές σχετικά για το ΕΑΜ συνθήκες, ενώ στη χώρα δεν είχε δημιουργηθεί απλώς επαναστατική κατάσταση, αλλά η εξουσία είχε σχεδόν κατακτηθεί απ' το ΕΑΜ-ΕΛΑΣ και οι Άγγλοι δεν είχαν αποβιβάσει ακόμα στρατιωτικές δυνάμεις στην Ελλάδα. Το ΕΑΜ δέχτηκε ν' αναλάβει μόλις δύο υπουργεία, Οικονομικών και Εργασίας, που αντικειμενικά το έφερναν σε αντιπαράθεση με τις διεκδικήσεις των εξεγερμένων μαζών.

Η υποχωρητικότητα συμπληρώθηκε με τη συμφωνία της Καζέρτας, που παρέδιδε την αρχιστρατηγία των ενόπλων τμημάτων, άρα και του κυριαρχούντος ΕΛΑΣ, στον Βρετανό Σκόμπι. Οι απύσες απ' τον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα αστικές πολιτικές δυνάμεις και οι Άγγλοι ιμπεριαλιστές, με συναίνεση των ΕΑΜ-ΚΚΕ, έλεγχαν τη διαμορφωμένη βάση των συμφωνιών εξουσία.

Η ηγεσία των ΕΑΜ-ΚΚΕ είχε κυριευθεί απ' την αυταπάτη ότι με την τεράστια απήχησή της στις μάζες και στο οργανωμένο κίνημα και με πανίσχυρο τον ΕΛΑΣ θα αξιοποιούσε την αστική νομιμότητα για να κατακτήσει την εξουσία στα αστικοδημοκρατικά πλαίσια της κοινοβουλευτικής διαδικασίας.

Κακήν κακώς όμως εκδιώχθηκαν απ' τις μετακατοχικές κυβερνήσεις εθνικής ενότητας τα πανίσχυρα κομμουνιστικά κόμματα (γαλλικό, ιταλικό, ελληνικό), ενώ απεναντίας το δρόμο της επαναστατικής κατάληψης της εξουσίας ακολούθησαν τα απελευθερωτικά κινήματα υπό την ηγεμονία του ΚΚ στη Γιουγκοσλαβία, την Αλβανία, την Κίνα.

Το γεγονός ότι τα ισχυρότατα εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα στην Ελλάδα, Γαλλία, Ιταλία, όχι μόνο δεν κατέκτησαν την εξουσία, αλλά εκπαραθυρώθηκαν και απ' τις κυβερνήσεις εθνικής ενότητας, επιβεβαιώνει τη μαρξιστική θέση ότι η ταξική δομή της καπιταλιστικής κοινωνίας αποκλείει εξ ορισμού την ανοχή του κεφαλαίου στην ειρηνική κοινοβουλευτική κατάκτηση της εξουσίας απ' την εργατική τάξη. Αυτή η θέση έχει επανειλημμένα επαληθευτεί στις διαχρονικά ισχύουσες συνθήκες της καπιταλιστικής κοινωνίας.

Ισχύει με πιο επιτακτικό τρόπο στις συνθήκες του ολοκληρωτικού καπιταλισμού και του ολοκληρωτικού κοινοβουλευτισμού, που δεν ανέχεται ούτε απλές διαφοροποιήσεις απ' τα προτάγματά του.

Μεταρρυθμιστικές δυνάμεις μπορεί να αναλάβουν τη διακυβέρνηση μιας χώρας μόνον αν υποταχτούν στο πλαίσιο της διαχείρισης και των αναδιαρθρώσεων που επιβάλλει ο σύγχρονος καπιταλισμός.

Αυτό συνέβη και στα καθ' ημάς με τον ΣΥΡΙΖΑ που από αριστερή ανανεωτική δύναμη εκφυλίστηκε σε αδίστακτο διαχειριστή ενός άθλιου μνημονίου.

Απ' την εξαθλίωση του ΣΥΡΙΖΑ δεν φαίνεται να διδάσκεται και η αποσπασθείσα απ' αυτόν ΛΑΕ, που εμμένει στην ουτοπία μιας αριστερής, συνεπούς, υποτίθεται, αριστερής κυβέρνησης, στα πλαίσια μάλιστα ενός υπεραντιδραστικού καπιταλισμού, που κανονικοποιεί σταδιακά το κράτος έκτακτης ανάγκης.

Εκτός απ' τις αυταπάτες για την ομαλή αστικο-κοινοβουλευτική εξέλιξη έντονες αυταπάτες είχαν αναφύει στο κίνημα αναφορικά με το ρόλο των Άγγλων ιμπεριαλιστών. Η συμμαχία της ΕΣΣΔ με τις ιμπεριαλιστικές δημοκρατίες εκφράστηκε με διάφορες μορφές και στα κινήματα των υποδουλωμένων στον άξονα χωρών. Από στρατιωτική μεν και οικονομική άποψη συνέβαλε στην αντιφασιστική εθνοαπελευθερωτική πάλη των κινήματων. Ταυτόχρονα όμως υπήρξε απαγορευτική για την αναβάθμισή τους σε επαναστατικά κινήματα, ιδίως στη Γαλλία και Ιταλία, που υπήρξαν θέατρα σκληρών αναμετρήσεων των δύο αντίπαλων στρατοπέδων.

Η Ελλάδα είχε ενταχθεί στο στρατηγείο Μέσης Ανατολής. Οι Άγγλοι βοήθησαν στην αρχή λίγο τον ΕΛΑΣ και τις άλλες οργανώσεις. Απ' το 1943, όταν διαφάνηκε ότι ο πόλεμος θα μεταφερόταν στο κέντρο της Ευρώπης, άρχισαν να ενισχύουν προνομιακά τις άλλες οργανώσεις, ακόμη και φιλοκατοχικές, έναντι του ΕΛΑΣ. Υπόγεια υποστήριξαν τη συγκρότηση των ταγμάτων ασφαλείας και την κυβέρνηση εθνικής ενότητας σαφώς αστικού χαρακτήρα. Στόχος πάση θυσία μετά την αποχώρηση των δυνάμεων κατοχής, ήταν να καταληφθεί η εξουσία από τις αστικές δυνάμεις και να περιέλθει η χώρα στην αγγλική σφαίρα επιρροής.

Το ΕΑΜ-ΚΚΕ δεν προσαρμόστηκε έγκαιρα στη νέα κατάσταση που διαγραφόταν στο κενό εξουσίας που θα προέκυπτε. Σ' αυτό βοηθούσαν και οι αυταπάτες τους για το σεβασμό των Άγγλων στις αστικοδημοκρατικές διαδικασίες. Ήλπιζαν ότι αν δεν «προκαλούσαν» με «ακραίες» ενέργειες και σέβονταν τα συμφωνηθέντα, θα αποτρεπόταν η στρατιωτική επέμβαση των Άγγλων ιμπεριαλιστών. Έτρεφαν όμως φρούδες ελπίδες, όπως αποδείχτηκε απ' την ωμή στρατιωτική επέμβαση των Άγγλων εναντίον συμμαχικής δύναμης (ΕΑΜ-ΕΛΑΣ).

Υπήρξαν βέβαια διορατικές φωνές (Άρης Βελουχιώτης) που απ' το 1943 προειδοποίησαν ότι η νέα ιμπεριαλιστική επιβουλή θα προερχόταν απ' τους Άγγλους και ότι το κίνημα έγκαιρα και χωρίς αυταπάτες έπρεπε να θέσει θέμα εξουσίας. Συγκάλεσε και τη γνωστή σύσκεψη των καπετάνιων, χωρίς όμως αποτέλεσμα. Δεν είχε υπάρξει η αναγκαία ιδεολογικοπολιτική προεργασία. Στον αντιφασιστικό εθνοαπελευθερωτικό χαρακτήρα έπρεπε να υπάρχει σαφής αναφορά στην αντιμετώπιση του ιμπεριαλισμού (προφανώς του αγγλικού) που θα επιχειρούσε να αντικαταστήσει το γερμανικό ιμπεριαλισμό. Έτσι, το κίνημα έγκαιρα και συνειδητά θα είχε ετοιμαστεί για την αποτροπή του επερχόμενου κινδύνου και την ολοκλήρωση της κυριαρχίας του.

Η συστηματική καλλιέργεια αυταπατών για τον ιμπεριαλισμό είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα του οπορτουνισμού και του ρεφορμισμού, στη μάταιη προσπάθειά τους να αποδείξουν ότι ο καπιταλισμός μπορεί ν' αλλάξει με τις δικές του οικονομικές και πολιτικές διαδικασίες χωρίς επαναστατική ανατροπή.

Χαρακτηριστική είναι η σύγχρονη θεωρία της «Ευρώπης των λαών», που σε μετριοπαθέστερες μορφές εμφανίζεται και σήμερα. Σύμφωνα με το σχήμα αυτό υποτίθεται ότι η αλλαγή υπέρ των προοδευτικών δυνάμεων εντός της ΕΕ θα καταστήσει προοδευτικό και φιλολαϊκό το χαρακτήρα της...

Η ΕΕ όντως μεταβάλλεται, αλλά προς το αντιδραστικότερο. Η εξουσία συγκεντρώνεται στις πανίσχυρες πολυεθνικές και στους γραφειοκρατικούς μηχανισμούς της ΕΕ. Το ευρωκοινοβούλιο δεν έχει ουσιαστικές εξουσίες. Το δημοσιονομικό σύμφωνο και οι επιτροπές ελέγχου δημιουργούν πλαίσιο ασφυκτικής πίεσης. Η πλέον ανερχόμενη πολιτική ομάδα στην ΕΕ είναι η σύγχρονη ακροδεξιά. Η εθνική κυριαρχία υφίσταται διαρκή συρρίκνωση. Γι' αυτό, η ρήξη και αποδέσμευση απ' την ιμπεριαλιστική ΕΕ αποτελεί αναφαίρετο όρο μιας ριζοσπαστικής αντικαπιταλιστικής πολιτικής.

Η ολέθρια αυταπάτη της ηγεσίας του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ για τον «καλό» συμμαχικό αγγλικό ιμπεριαλισμό, που δηλύθηκε με τη βάρβαρη επέμβασή του, αναπαράγεται κατά μία έννοια και στη σύγχρονη πραγματικότητα με τη διαβάθμιση των ιμπεριαλισμών, σε κακούς, «καλούς» ή λιγότερο κακούς, σε περισσότερο ή λιγότερο επιθετικούς κοκ. Σ' αυτό το πλαίσιο σκέψης ο ΣΥΡΙΖΑ θεωρεί, για παράδειγμα, το ΔΝΤ άλλοτε προοδευτικότερο απ' την ΕΕ, όταν προκρίνει κούρεμα του χρέους κι άλλοτε αντιδραστικότερο, όταν απαιτεί ακόμη σκληρότερα αντιλαϊκά μέτρα...

Οι ιμπεριαλισμοί, ωστόσο, στην ουσία τους συμπίπτουν. Βέβαια, χαρακτηρίζονται από διαφορές και αντιθέσεις. Μια προοδευτική δύναμη νομιμοποιείται να αξιοποιεί προς όφελός της, όσο είναι δυνατόν, αυτές τις αντιθέσεις, χωρίς όμως να προσδένεται στο άρμα ενός ιμπεριαλισμού και να υφίσταται τις αναπόφευκτα ακραίες επιπτώσεις αυτής της σχέσης.

Τέλος, σε μian ιδεαλιστική έκφραση του «καλού» ιμπεριαλισμού της ΕΕ η αστική και μικροαστική ιδεολογία επικαλούνται το «αυθεντικό» σύστημα αξιών της ΕΕ (δημοκρατία, ισοτιμία, αλληλεγγύη) και την προτρέπουν να τις ανακτήσει...

Ο αγώνας για τα οξυμένα προβλήματα και η πάλη για την εξουσία

Η ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΜΕΤΩΠΩΝ

Συχνά η ήττα του Δεκέμβρη '44 και εν μέρει του εμφυλίου πολέμου, αποδίδονται απλώς σε λάθη χειρισμών: Στη συμφωνία του Λιβάνου, της Καζέρτας, της Βάρκιζας, στην καθυστερημένη έναρξη του εμφυλίου κ.ά. Όντως, ακραία λάθη θα μπορούσαν να είχαν αποφευχθεί. Η ουσία όμως δεν θα άλλαζε, αφού βαθύτερη αιτία της αποτυχίας αποτελούσε η λαθεμένη στρατηγική των σταδίων, των λαϊκών και εθνικών μετώπων, που διατυπώθηκε ολοκληρωμένη στο 7ο συνέδριο της Τρίτης Διεθνούς.

Σύμφωνα μ' αυτήν την αντίληψη ως ταξικός εχθρός δεν ορίζεται η αστική τάξη, αλλά το πιο ακραίο τμήμα της «μια χούφτα αντιδραστικά μονοπώλια».

Αυτή η εκτίμηση αποτελεί τη θεωρητική βάση εγκαθίδρυσης του σοσιαλισμού σε δύο αλληλοσυνδεόμενα στάδια.

Στο πρώτο στάδιο συγκροτείται ευρύτατη συμμαχία με αποκλεισμό μόνο των ακραίων τμημάτων της άρχουσας τάξης, σχηματίζεται κυβέρνηση αυτής της συμμαχίας με αστικοκοινοβουλευτικές διαδικασίες, «εγκαθιδρύεται» καθεστώς «προχωρημένης αστικής δημοκρατίας», που λύνει τα αστικοδημοκρατικά προβλήματα, οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά. Αυτό το καθεστώς μετεξελίσσεται στο σοσιαλιστικό στάδιο, χωρίς ουσιαστικά επανάσταση και δικτατορία του προλεταριάτου, αν και οι όροι δεν απαλείφονται απ' το λεξιλόγιο της κομμουνιστικής αριστεράς.

Στον παγκόσμιο πόλεμο το λαϊκό μέτωπο εξελίσσεται στην πιο συμβιβαστική μορφή του εθνικού μετώπου. Σ' αυτό έχει αντικειμενικά θέση η αστική τάξη στο σύνολό της (στο βαθμό που υιοθετεί αυτή την επιλογή), συμμαχική δύναμη λογίζεται συνολικά ο αντιφασιστικός άξονας, άρα και οι ιμπεριαλιστικές δυνάμεις (Αγγλία, ΗΠΑ, Γαλλία), ενώ προβλέπεται συγκρότηση κυβέρνησης εθνικής ενότητας. Απ' την προσωρινή εθνική κυβέρνηση με δημοκρατικές διαδικασίες θα εξασφαλιζόταν το πέρασμα στη λαϊκή δημοκρατία (λαοκρατία, «προχωρημένη αστική δημοκρατία»), που θ' αποτελούσε «σταθμό γρήγορου περάσματος προς το σοσιαλισμό».

Η στιγμή της υπογραφής της Συμφωνίας της Βάρκιζας. Υπογράφει ο ΓΓ του ΚΚΕ Γιώργης Σιάντος

Προφανώς, η «εθνική ενότητα» αντίπαλον, κοινωνικών τάξεων, δεν οδηγεί και μάλιστα με κοινοβουλευτικές διαδικασίες, στο σοσιαλισμό. Το εθνικοαπελευθερωτικό κίνημα έπρεπε έγκαιρα να θέσει θέμα επαναστατικής κατάληψης της εξουσίας.

Το ακραία οξυνόμενο πρόβλημα, εθνικό, δημοκρατικό, οικονομικό (η κρίση σήμερα) πρέπει να αποτελεί τον αδύνατο κρίκο - τομέα του συστήματος, που θα συνδέεται οργανικά με τη σοσιαλιστική επανάσταση, σφυρηλατώντας τους όρους για την πραγματοποίηση και τη νίκη της.

Τα λαϊκά και εθνικά μέτωπα παρά τις επιτυχίες και την αγωνιστική κινητοποίηση των μαζών νικήθηκαν στην Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Ελλάδα, γιατί δεν έθεσαν θέμα εξουσίας, ενώ το έθεσαν οι αστικές δυνάμεις. Απεναντίας, νικηφόρα αναδείχτηκαν τα κινήματα που συνδέσανε τα άμεσα ζητήματα, εθνικά, δημοκρατικά, οικονομικά, με τον αγώνα για εξουσία, όπως η Οκτωβριανή, η Γιουγκοσλαβική, η Αλβανική και η Κινεζική επανάσταση.

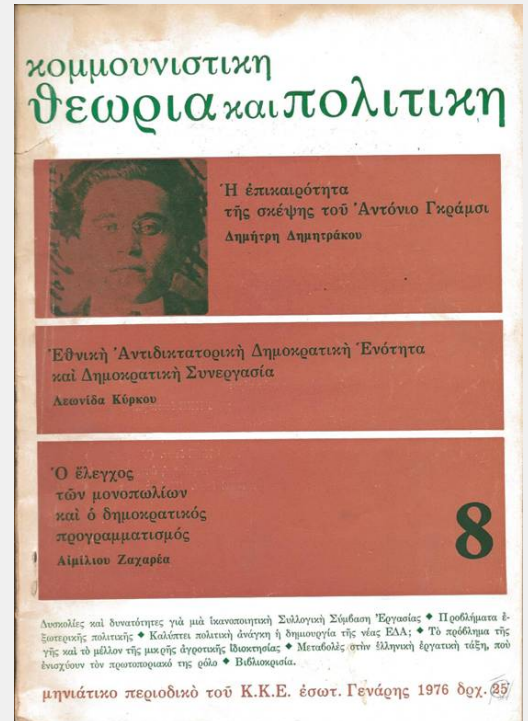
ΑΝΤΙΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΤΡΟΠΗ

Διδάγματα για τη σύγχρονη επαναστατική στρατηγική

ΕΜΠΟΔΙΟ Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΣΤΑΔΙΩΝ

Στη μεταπολεμική Ευρώπη η θεωρία των σταδίων κυριάρχησε στην κομμουνιστική Αριστερά με τη λαϊκομετωπική αντιμονοπωλιακή δημοκρατία (ΓΚΚ, ΚΚΕ), ενώ με την εθνικομετωπική μορφή την υιοθέτησε το Ιταλικό Κομμουνιστικό Κόμμα, στην άτυπη συμμαχία που σύνηψε με την κυβερνώσα Χριστιανοδημοκρατία.

Μια παραλλαγή αυτής της αντίληψης υιοθέτησε και το ΚΚΕ εσ. στα πρώτα χρόνια της μεταπολίτευσης, με την ΕΑΔΕ (Εθνική Αντιδικτατορική Δημοκρατική Ενότητα).

Απ' την άλλη, το ΚΚΕ είχε υιοθετήσει μίαν αριστερόστροφη εκδοχή αντιμονοπωλιακής δημοκρατίας, επιδιώκοντας κυβερνητική συνεργασία με το σοσιαλρεφορμιστικό ΠΑΣΟΚ. Αυτές οι πολιτικές προτάσεις και ιδίως η αντιμονοπωλιακή δημοκρατία, συνιστούσαν μίαν αριστερή έκφραση της κείνσιανικής διαχείρισης του 1945-75, που σ' ένα βαθμό, ανταποκρινόταν στην έννοια της «προχωρημένης αστικής δημοκρατίας», ανατάσσοντας το βιοτικό, δημοκρατικό, πολιτιστικό επίπεδο των εργαζομένων.

Δεν είναι τυχαίο ότι με την αντικατάσταση της κείνσιανής απ' τη νεοφιλελεύθερη διαχείριση αρχίζει και η διαδικασία παρακμής του ευρωκομμουνισμού στις διάφορες εκδοχές, αφού το όραμα της λαϊκής ευημερίας μέσω της ενσωμάτωσης δεν έχει πλέον αντικειμενική βάση.

Στην εποχή του υπεραντιδραστικού ολοκληρωτικού καπιταλισμού, η μεν παραδοσιακή σοσιαλδημοκρατία έχει πλήρως υιοθετήσει τη νεοφιλελεύθερη διαχείριση και ιδεολογία και έχει εγκαταλείψει την αριστερή προέλευση θεωρία των σταδίων και στην πιο ήπια εκδοχή της.

Οι ρεφορμισμοί τύπου ΣΥΡΙΖΑ, Ποδέμος, που διαφοροποιούνται απ' τα αστικά κόμματα, στη ρητορική και οριακά μόνο στην πολιτική πρακτική, ενώ σε συνθήκες κρίσης και ΕΕ εποπτείας υιοθετούν μίγματα νεοφιλελεύθερης διαχείρισης, επιχειρούν να την εμφανίσουν ως προσωρινό συμβιβασμό και ταυτόχρονα ως πρόκριμα εξόδου απ' την κρίση και προώθησης του «κοινωνικού μετασχηματισμού».

Ο Ριζοσπάτης αναλαμβάνει σήμερα και σε ειδική δημογραφική έκδοση με όλα τα αποτελέσματα

17 ΕΒΔΕ ΤΟ ΚΚΕ

ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ

ΣΥΝΤΡΑΚΤΙΚΗ ΠΛΕΙΟΜΟΡΦΙΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ
ΤΟ ΚΚΕ ΕΝΙΣΧΥΣΕ ΤΙΣ ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ Σ' ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΤΗ ΧΩΡΑ

ΜΕΓΑΛΗ ΝΙΚΗ

**Σαφής λαϊκή έντολη
για ουσιαστική αλλαγή**

**Ξέπνομα χαράς του λαού
για τη μεγάλη νίκη**

**Συρεία παραθέσεων
στις εκλογικές
διαδικασίες**

Πιο παραδοσιακή μορφή των σταδίων φαίνεται να υιοθετεί η ΛΑΕ, που προτείνει ένα στάδιο προοδευτικών αλλαγών με μοχλό αριστερή κυβέρνηση, που θεωρείται μεταβατικό στάδιο προς το σοσιαλισμό.

Απεναντίας, το ΚΚΕ έχει εγκαταλείψει τη θεωρία των σταδίων, που ηγεμόνευσε όμως στη θεωρία και την πολιτική του επί δεκαετίες πέρασε στο αντίθετο άκρο, απολυτοποιώντας τη στρατηγική και εγκαταλείποντας την ιδέα μιας συνεκτικής και προωθημένης τακτικής, που θ' ανοίγει το δρόμο για το σοσιαλισμό.

Η αντικαπιταλιστική αριστερά, η ΑΝΤΑΡΣΥΑ και το ΝΑΡ, αξιοποιώντας και επικαιροποιώντας την εμπειρία, θετική και αρνητική, απ' την ιστορική διαδρομή του κινήματος, συγκροτούν μια διαλεκτική σχέση αντικαπιταλιστικής τακτικής και στρατηγικής με ορατόν ορίζοντα τον σοσιαλισμό και κομμουνισμό.

Η αντικαπιταλιστική τακτική πρόταση με τους στόχους που προωθεί για πάλη και κατάκτηση, δεν αποβλέπει στην εκφυλιστική διαχείριση ενός ενδιάμεσου καθεστώτος (σταδίου) ούτε σε κάποια ενδιάμεση μορφή εξουσίας (όπως η αριστερή κυβέρνηση ρεφορμιστικών ρευμάτων).

Απεναντίας, το αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα κατακτώντας όσους στόχους επιτρέπει ο διαμορφούμενος συσχετισμός δυνάμεων, με υποκείμενο το κοινωνικοπολιτικό μέτωπο, θα επιφέρει ρήγματα στο σύστημα, θα σπείρει φύτρα της μελλοντικής κοινωνίας, όπως τα εργατικά λαϊκά συμβούλια, θα συγκεντρώνει και θα οργανώνει τις δυνάμεις της επανάστασης...

Δημοσιεύθηκε στο ΠΡΙΝ, 25.12.2015